

Kystens avstikkere

Reiseliv og opplevelse i Randaberg, Stavanger og Kvitsøy

Rapport
Forprosjekt
August 2024-april 2025

Foto: Ove Tennfjord

Rogalandsmodellen

Stavanger
kommune

Randaberg
kommune

Kvitsøy kommune

Innledning

Kvitsøy, Randaberg og Stavanger kommune har et felles ønske om å samarbeide og utvikle reiselivet i kommunene, at kommunene midt i Rogaland styrker besøksattraktiviteten gjennom ulike aktiviteter innen mat/drikke, natur og kultur. På bakgrunn av lokale og regionale fortrinn skal man utvikle en bærekraftig og attraktiv reiselivsdestinasjon.

Randaberg kommune gjennomførte i 2023 og i 2024 et forprosjekt i satsingen «Unn deg en omvei». Rogalandsmodellen ble brukt som prosessverktøy og flere aktiviteter er under planlegging og realisering i dette prosjektet. Arbeidet som så langt er gjort i «Unn deg en omvei» prosjektet har gitt inspirasjon til et samarbeidsprosjekt mellom primært kommunedelene Finnøy og Rennesøy i Stavanger kommune, Kvitsøy kommune og Randaberg kommune.

Rogalandsmodellen har blitt brukt som prosessverktøy også i fellesprosjektet, med prosessledelse fra Rogaland fylkeskommune. Rogalandsmodellen består av tre faser; innsikt- utsikt og oppsikt. Det er innsiktsfasen og utsiktsfasen av Rogalandsmodellen som er gjennomført i dette forprosjektet. Aktivitetene som er gjennomført i disse to fasene er ytterligere beskrevet i rapporten. Oppsiktsfasen med sine aktiviteter vil bli gjennomført i hovedprosjektet som skal tre i kraft fra 1. juli 2025.

Øyene i Stavanger, Kvitsøy og Randaberg har flere fellestrekk enn å ligge midt i Rogaland.

- Når Rogfast kommer på plass om ca. ti år vil Rennesøy, Finnøy, Kvitsøy og Randaberg alle være avstikkere på E39.
- Alle de tre kommunene er kystkommuner med en sterk kystkultur
- Alle de tre kommunene er mat og landbrukskommuner
- Kvitsøy og Randaberg er landets minste kommuner i areal (øy-areal og landareal)
- Alle kommunene har natur- og KULA landskap av regional/nasjonal interesse

Fellesprosjektet har fått navnet «Kystens avstikkere. Navnet vil brukt som prosjektnavn.

INNSIKTSFASEN (fra inspirasjon til innsikt)

Innsiktsfasen handler om å identifisere og analysere utfordringsbildet til kommunen for å danne et kunnskapsgrunnlag for videre prosess. Innsiktsfasen skal resultere i en innovasjonsvennlig utfordring, målsettinger og organisering av utviklingsarbeidet.

Prosjektet er forankret i:

- Næringsstrategi 2021-2030- Stavanger kommune, «opplevelser og reiseliv» «landbruk og havbruk»
- Kommuneplan Kvitsøy og Randaberg
- Kommunedelplaner - kulturminneplaner
- Handlingsplan for Kvitsøy 360
- Besøksstrategi for Kvitsøy kommune
- Merkevarer Kvitsøy
- Unn deg en omvei - Randaberg

- Levende kystkultur i Kvitsøy og samarbeid med Riksantikvaren
- Nærings- og innovasjonsstrategi Rogaland
- Regionalplan kulturmiljø- Rogaland - kulturminner av regional og nasjonal interesse
- Kystens bevaringsstrategi- Riksantikvaren
- Stor verdiskaping: Landbruket er ei viktig næring - Rogaland fylkeskommune
- Stavanger-regionen går grønn rute i EUs reiselivsprosjekt! | Stavanger-regionen

Lokale prosjekt

Parallelt med fellesprosjektet gjennomførte Stavanger kommune et individuelt prosjekt etter felles satsingsområder: mat/drikke, natur og kultur. Randaberg og Kvitsøy hadde allerede definert sine satsinger.

Oppdag øyriket er Stavanger kommune sitt lokale prosjekt, primært for øyene i kommunedelen Finnøy og Rennesøy. Prosjektet har hatt et lokalt kjerneteam med representanter fra kommunen, næringsliv, turlag, bondelag og Nathalie Hesjedal Wiberg fra fellesprosjektet - det foreligger en egen rapport fra dette prosjektet som vil inngå i hovedprosjektet.

Kvitsøy 360 er samlebetegnelsen for et større utviklingsarbeid som foregår i kommunen. Levende kystkultur og reiselivsutvikling er sentrale utviklingsaktiviteter i utviklingsarbeidet.

Hva blir vektlagt i de ulike satsingsområdene?

Satsingsområdet «**Mat og drikke**» inkluderer ulike mat og drikkeprodusenter, både bønder og andre aktører som produserer, eller har planer om å produsere lokal mat og drikke. I tillegg vil det bli satt søkelys på ulike serveringsplasser som tilbyr lokal mat og drikke på menyen, eller har et ønske om å tilby lokale råvarer. Nærbutikker og diverse gardsutsalg inkluderes også.

Satsingsområdet «**Natur**» inkluderer ulike opplevelser tilrettelagt i natur (jord- hav), som sykkelturner, vandring, turstier, kajakk og kanopadling, fugletitting, fiske, camping, dagsturhyttene, naturovernatting mv.

Satsingsområdet «**Kultur**» inkluderer kunstutstillinger, kulturelle festivaler, historiske omvisninger, håndverkkurs, mat - og drikkearrangement mv.

Hovedmål, delmål og effektmål

Hovedmålet for prosjektet er å utvikle en bærekraftig og attraktiv reiselivsdestinasjon som fremmer lokal kultur, mat og natur gjennom å:

- styrke infrastruktur
- øke samarbeid mellom lokale aktører
- skape unike opplevelser for innbyggere og besøkende

Delmål og effektmål

Infrastrukturutvikling:

Innen prosjektslutt har hver kommune valgt ut minst en sykkelsti og tursti som skal videreutvikles med tanke på besøkende og være mulig å nå med kollektiv transport.

Kulturformidling:

Kommune skal innen prosjektslutt lage en kulturløype, med kulturell formidling, i samhandling med lokale aktører.

Lokal mat:

Innen prosjektslutt skal det være utviklet en mat og drikkerute som inkluderer lokalmatprodusenter og/eller serveringsplasser i alle kommunene

Samarbeid med lokale aktører:

Innen prosjektslutt definere rammene for partnerskap og kvalifisering av bedrifter, sammen med lokale aktører.

Bærekraftig utvikling:

Alle kommunene i prosjektet skal innen prosjektslutt ha startet arbeidet med å bli sertifisert innenfor «Merket for bærekraftig reisemål» i samarbeid med Region Stavanger.

Evaluerings av tilfredshet:

Lage et konkret spørsmålssett som sendes til aktørene, for å måle tilfredshet og utvikling hos den enkelte aktør.

Målgruppe

Målgruppene i prosjektet er flere. Det er viktig å sikre seg en bred forankring og utnyttelse av lokale ressurser innen alle de tre satsingsområdene som er valgt for prosjektet.

Lokale næringsaktører:

- Matprodusenter og serveringssteder
- Overnattingssteder
- Kulturinstitusjoner og arrangører
- Naturbaserte aktivitetstilbydere og tilretteleggere

Kommunale enheter:

- Kultur- og fritidsavdelingen
- Næringsavdelingen
- Plan- og utviklingsavdelingen
- Politikere

Frivillige organisasjoner:

- Idrettslag og sykkelklubber
- Turlag og friluftsansjoner
- Historielag og kulturforeninger

Grunneiere og landbruksaktører:

- Bønder og gårdbrukere som kan tilby gårdsopplevelser eller lokale produkter

Transportaktører:

- Lokale transportselskaper
- Sykkelutleier

Markedsførings- og formidlingsaktører:

- Lokale reiselivsorganisasjoner
- Markedsføringsbyråer med søkelys på reiseliv
- Ulike samarbeidspartnere

Utdanningsinstitusjoner:

- Skoler og høyskoler som kan bidra med kompetanse og forskning

Lokale ildsjeler og entreprenører:

- Personer med ideer og engasjement for å utvikle nye opplevelser

Organisering, budsjett og rapportering

Forprosjektet har vært organisert med et kjerneteamet bestående av Jan. S. Grimstad og Jonas Jørstad fra Stavanger kommune, Svein Sørnes og Nathalie Hesjedal Wiberg fra Randaberg kommune samt Gina Wigestrands fra Kvitsøy kommune. Heidi Skifjell i Rogaland fylkeskommune har vært prosessveileder i bruk av Rogalandsmodellen.

Kjerneteamet har i dette prosjektet bestått av personer som har en sentral rolle i forprosjektet som ansatte i kommunene, eller innleid av kommunen. Det har blitt gjennomført åtte møter i prosjektteamet.

Kjerneteamet har jobbet tettere sammen for strategisk retning av forprosjektet, planlegge, koordinere aktiviteter og løse utfordringer som oppstår underveis. Kjerneteamet har utviklet aktiviteter knyttet til satsingsområdene, og sørget for at alle aspekter av forprosjektet blir ivaretatt. Til sist har kjerneteamet sikret god kommunikasjon og samarbeid.

Kjerneteamet, **foto:** Heidi Skifjell

Forventningsavklaring i kjerneteamet:

Hva er interessant med utfordringen i dette forprosjektet?

- Styrke samhandling mellom kommunene: Se hva vi klarer å få til sammen.
- Avstikker fra E39: Vi er alle sideveier når E39 står ferdig, Næringsutvikling og videre utvikling av lokalsamfunnene er derfor viktig å sette i gang allerede nå.
- Styrke stedsutvikling etter Rogfast, ivareta og holde i live lokalsamfunnene som kommer «bak» hovedveien.
- Hvordan hindre og håndtere massebesøk? Spesielt viktig for Kvitsøy
- Spille på styrkene til hverandre (Kommunene)

Hva ønsker vi å oppnå i løpet av prosjektet som helhet og hva vil vi definere som suksess?

- Suksess: Har vi oppnådd målene vi har satt oss? Har aktørene fått økt næringsvekst? Er det flere besøkende?

Felles kompetanseheving

13 -15. Januar 2025 deltok en representant fra hver av samarbeidskommunene på Finsekonferansen. Konferansen omhandlet turisme, med bærekraft i fokus. På to dager ble det presentert et godt og bredt innhold om viktigheten av å fokusere på bærekraftige løsninger når det kommer til videre utvikling av turisme. En bred kompetanse var også tilstede, eksempelvis Miljødirektoratet, Vy, Vestlandsforskning, Vestland fylkeskommune og DNT som presenterte sine prosjekter. Det ble også invitert inn aktører som jobbet med reiselivspakker på en mer bærekraftig måte. Et stort fokus var å tilby pakker med kollektivtransport og reiser over flere dager for å ta ned CO2 utslippet. Influenser Helene Mo presenterte også viktigheten av hva en formidler i sosiale medier og ikke. En innholdsrik og inspirerende konferanse organisert av SPOR.

Budsjett til gjennomføring av Rogalandsmodellen

Det ble fra Rogaland fylkeskommune bevilget kr 500 000 til forprosjektet. I tillegg stiller Rogaland fylkeskommune en prosessveileder til disposisjon. Tilskuddet er fordelt på følgende måte:

Individuelle tilskudd:

Kvitsøy kommune	kr 100 000
Randaberg kommune	kr 100 000
Stavanger kommune	kr 100 000

Fellesprosjektet

Felles adm. Randaberg	kr 100 000
Diverse kostnader	kr 100 000

Diverse kostnader: konferanse, reiseutgifter, mat/servering, konsulent, annet)

Landsbyforeningen har tatt ansvar for regnskap og utbetalinger samt rapportering av forprosjektet

Innovasjonsvennlig utfordring i forprosjektet

En innovasjonsvennlig utfordring er en problemstilling som er formulert på en måte som oppmuntrer til kreativitet, nytenkning og utvikling av konkrete aktiviteter i prosjektet vårt. Aktivitetene skal være innovative i den forstand at det kan skapes noe nytt og/eller forbedringer av eksisterende aktivitet.

En innovasjonsvennlig utfordring er i vårt prosjekt:

1. **Åpen og fleksibel:** Den gir rom for ulike tilnærminger og løsninger, slik at aktører kan bruke sin egen kreativitet og ressurser.
2. **Måltrettet:** Den er knyttet til konkrete mål, som i dette tilfellet å skape en bærekraftig og attraktiv reiselivsdestinasjon som styrker lokal kultur, mat og natur.
3. **Engasjerende:** Den involverer ulike interessenter og motiverer dem til å delta aktivt i utviklingsprosessen.
4. **Bærekraftig:** Den tar hensyn til langsiktig bærekraft, både økonomisk, miljømessig og sosialt.

«Hvordan kan ulike aktører i Stavanger (Finnøy og Rennesøy), Randaberg og Kvitsøy (målgruppe) utvikle en bærekraftig og attraktiv reiselivsdestinasjon som fremmer lokal kultur, mat, natur (atferd) og som vil skape økt stolthet og flere arbeidsplasser» (verdi)?

2. Utsiktsfasen (fra innsikt til ideer)

Utsiktsfasen handler om å utforske mulighetsrommet basert på den innovasjonsvennlige utfordringen. Utsiktsfasen skal resultere i endelige anbefalinger mht. satsingsområder og konkrete prosjekter.

Satsingsområder, arbeidspakker og konkrete delprosjekter

Arbeidspakke 1: En regional mat og drikkerute

Delmål:

Innen prosjektslutt skal det være utviklet en mat og drikkerute som inkluderer lokalmatprodusenter og/eller serveringsplasser i alle kommunene

Prosjektbeskrivelse

Den regionale mat- og drikkeruten tilbyr en unik opplevelse av lokale råvarer, der besøkende kan utforske et mangfold av matprodusenter, serveringsplasser og gårdsutsalg. Ruten er designet for å fremheve de unike smakene og råvarene fra denne delen av fylket, samtidig som den gir innsikt i lokale tradisjoner og kultur.

Hovedkomponenter

- Utvalgte matprodusenter: Inkluderer gårder, bryggerier, bakerier og andre produsenter av lokal mat og drikke.
- Serveringssteder: Restauranter og kafeer som tilbyr menyer basert på lokale råvarer.
- Gårdsutsalg og lokale butikker: Mulighet for direkte kjøp av ferske råvarer fra produsentene.
- Kulturelle opplevelser: Ulike arrangementer og møteplasser som gir besøkende mulighet for å kjøpe regionale produkter og der produsenter og serveringsplasser får vise seg fram.

Lengde: Variert, med muligheter for korte og lengre ruter.

- Tilgjengelighet: Ruten er tilrettelagt for både bilkjøring og sykkel, med kollektivtransportmuligheter der det er mulig.
- Merking: Ruten vil være tydelig merket med en ruteoversikt som guider besøkende til de ulike stoppene.

Målgrupper

- Mat interesserte turister
- Lokale og regionale innbyggere

Markedsføring

- Integrert i prosjektet "Kystens Avstikkere".
- Bruk av digitale plattformer for å dele informasjon om ruten og aktørene.
- Samarbeid med lokale reiselivsorganisasjoner for å nå ut til mulige besøkende.

Forventede Resultater

- Økt besøkstall til regionen gjennom matbasert turisme.
- Styrking av samarbeid mellom lokale aktører innen matproduksjon og servering.
- Økt bevissthet om lokal kultur og tradisjoner knyttet til mat.

Denne regionale mat- og drikkeruten vil ikke bare tilby unike smaksopplevelser, men også bidra til å styrke lokalsamfunnene i kommunene gjennom bærekraftig utvikling og samarbeid.

Delprosjekt

- Identifisere og mobilisere lokale aktører som er modne til å delta i den regionale matløypen
- Fremme og synliggjøre lokale produsenter
- Undersøke med organisasjonen Hanen om bruk av logo
- Utarbeide en profilhåndbok for merkevarebygging og kvalitetssikring. Kvitsøy har blant annet utvikles sin merkevare.
- Inkludering av små aktører: Sikre at mindre produsenter og f.eks. hjemmebakeri også får plass i satsingen
- Synliggjøre mentorordning for gründere innen matproduksjon, eks. Kompetansenettverket for lokalmat, Skape
- Mobilisere aktører til kurs og kompetanseheving i samarbeid med relevante aktører
- Mobilisere barn og ungdom til relevante aktiviteter, eks. Kvitsøys "Sjømatsakademi"
- Organisere til felles deltakelse på markeder og arrangementer: «Kortreist» to ganger i året blir viktige arrangementer som planlegges individuelt i kommunene- viktig at aktørene kan gå sammen denne dagen og kan markedsføres i Gladmat sine kanaler. Ellers er lokale og regionale markeder og festivaler viktige arrangementer
- Lage program til Haustmarken på Randaberg med invitasjon til aktører fra nabokommuner
- Kvalitetssikring: Utvikle kriterier for deltakelse i "matløypen", inspirert av "Den Gyldne Omvei"
- Beskrive hver kommunes spesialiteter innen lokalmat og matproduksjon

Arbeidspakke 2: Levende kystkultur

Delmål

Kommune skal innen prosjektslutt lage en kulturløype, med kulturell formidling, i samhandling med lokale aktører.

Prosjektbeskrivelse

En opplevelsesrik rute som formidler kommunenes maritime historie og levende kystkultur, med søkelys på aktuelle kulturmiljøer, maritime tradisjoner og historiske båtruter.

Hovedkomponenter

- Historiske båtruter med bruk av aktuelle restaurerte fartøy og felles mannskapspool.
- Fyrene i de tre kommunene (Tungenes- Fjøløy- Kvitsøy)
- Andre kulturmiljøer (hummerparker, helleristninger, krigsminner, historiefortelling-KULA etc.)

Opplevelser

- Guidede turer med formidling av kystkulturhistorie
- Besøk på kulturminner
- Innsikt i gamle kysttradisjoner
- Mulighet for å seile historiske ruter

Målgrupper

- Kulturinteresserte turister

- Lokalbefolkning
- Historieentusiaster

Forventede resultater

- Formidling av lokal kulturarv og økt bevissthet om kulturarven.
- Styrking av lokale øysamfunn
- Økt besøkstall til regionen gjennom kystkulturturisme

Ruten vil bidra til å levendegjøre kystkommunenenes kystkulturhistorie gjennom unike opplevelser.

Delprosjekt

- Utarbeide en kulturkalender med aktuelle arrangement: vår og høstmarked i Randaberg, Rennesøydagen, Tomatfestivalen, hummerhelg på Kvitsøy etc.
- Utvikle en kirkesafari: middelalderkirkene, historiske kirker og bedehus
- Utvalgte kulturstier: Kvitsøy gjennomfører en pilot som kan overføres til de områder i hele Kystens avstikkere
- Undersøke mulighetene for et konsept med maritime fartøy og historiske turer i Kystens avstikkere. i Stavanger, se [Forside - Stavanger Veteranbåthavn](#) samt undersøke muligheter for å bruke fiskebåt (Fremad II) som et konsept. Det planlegges en visningstur med MS Skudenes våren 2025- prosjektteamet inviteres med på turen.
- Synliggjøre fyrene og aktivitet rundt disse: overnatting, arrangement og tursti
- Knutepunkt for kunnskap og opplevelser: Dagsturhyttene som arena for kunnskapsdeling om kulturhistoriske landskap, [\(2\) Video | Facebook](#)
- Synliggjøre bunkersafari og andre konsept knyttet til bunkers, eks. Tyskerhålene

(Flere delprosjekt kan komme til).

Arbeidspakke 3: Naturaktiviteter

Delmål: Innen prosjektslutt har hver kommune valgt ut minst en sykkelsti og tursti som skal videreutvikles med tanke på besøkende og være mulig å nå med kollektiv transport

Prosjektet vil også ha søkelys på naturovernatting, dagsturhyttene og en historisk båtrute.

Rogaland fylkeskommune ønsker å være pådriver og støttespiller for at mindre byer og tettsteder skal satse på sykkel og gange, og tilbyr faglig støtte for å komme i gang med sykkelsatsing. Søknadsfrist er fredag 31. januar 2025. Her kan dere lese mer om støtteordningen:

[Sykkelsatsing i mindre byer og tettsteder - Rogaland fylkeskommune](#)

Delprosjekt

- Hver kommune velger ut sine utvalgte turstier som inngår i delprosjekt om turstier med tanke på slitasje (bærekraft), infrastruktur og framkommelighet. Satsingen inkluderer kultursti satsingen.
- Vi lager felles turvettregler som inkluderer båndtvang
- Utarbeide sykkelruter samt hvordan ta med seg sykkel, eventuelt leie av sykler
- Videreutvikle tilbud rundt Dagsturhyttene som inkluderer Knutepunkt for kunnskap og opplevelser.
- Naturovernatting som inkluderer bobiloppstillingsplass, hengekøye, Hvilepust, overnatting på fyrene, annen naturovernatting.
- Synliggjøre og legge til rette for ulike havaktiviteter

(Flere delprosjekt kan komme til).

Andre delprosjekt, felles for alle satsingsområdene

- Kartløsning: Utvikle en digital, interaktiv kartløsning som viser lokale matprodusenter og andre attraksjoner knyttet til satsingsområdene
- Skilting
- Gladmat har en oversikt over lokalmatprodusenter fra de ulike kommunene på sin nettside www.gladmat.no + andre aktiviteter som blir arrangert som det kan være lurt å koble seg på
- Synliggjøre hoteller og andre overnattingsmuligheter
- Utarbeide en kommunikasjonsstrategi for informasjonsarbeid
- Hele området sertifiseres som et bærekraftig reisemål
- Felles profilering

(Flere delprosjekt kan komme til).

3.Oppsiktsfasen (Utvikle og realisere)- hovedprosjekt

Fra juni går forprosjektet over i et hovedprosjekt. Kultur og næringsutvalget i Rogaland fylkeskommune bevilget i møte 22.5.2025 kr 750 000 til «Kystens avstikkere»

Det vil som en del av oppsiktsfasen av Rogalandsmodellen, i hovedprosjektet, bli utarbeidet en handlingsplan med en beskrivelse av de ulike arbeidspakken med sine aktiviteter, *hvordan* det skal jobbe videre med disse, *hvilke* aktører vi bør få med oss til å sitte rundt bordet i gjennomføring av de ulike delprosjektene og eventuell finansiering og ledelse av prosjektene

Det kan i oppsiktsfasen være hensiktsmessig å vurdere utviklingsteam(ressursgrupper) for gjennomføring av de ulike arbeidspakken. En bredt sammensatt referansegruppe kan bidra med ekspertise, nettverk og samarbeid i både utvelgelse og gjennomføring av innovasjonsprosjektene

Fylkeskommunens rolle som prosessveileder i oppsiktsfasen reduseres til å omfatte hjelp og veiledning med ulike tilskuddsordninger og kompetanse som kan knyttes til de ulike prosjektene og sitte rundt bordet.

Tredje steg handler dermed om å finansiere og realisere de valgte delprosjektene utarbeidet i forprosjektet.

Aktiviteter i oppsiktsfasen:

- Finansiering : virkemiddelgjennomgang, innsalg, søknad
- Realisering: forankring, organisering, planlegging og iverksettelse - lag handlingsplan!